www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 42. — Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 20. лютого, 1924. — VOL. XXXII. No. 42. Jersey City, N. J., Wednesday, February 20, 1924. — THREE CENTS

МІНІСТЕР ФЛЬОТИ ЗРЕЗИГНУВАВ ЧЕРЕЗ НАФТОВІ СКАНДАЛИ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Едвин Денбі, секретар фльоти, вислав до президента Кулиджа свою резиґнацію з уряду, а президент Кулидж приняв його резиґнацію. Президент додав що, хоча проти нього піднесено ріжні закиди, всеж таки йому не закинено нечесного поступовання.

Резиґнація міністра входить в жетте з днем 10. марта.

За сею резиґнацією сподіються скорої резиґнації його заступника Теодора Рузвелта, котрий знав про нафтові концесії не лишень у[illegible]ою дорогою, але й через родинні звязки з визначним урядником підприємства Синклера.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВАЖНІ РОСКРИТТЯ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Сенатовий комітет для публичних земель, котрий веде слідство над нафтовими скандалами, заповідає на завтра дуже важні роскриття в справі надужить з арендою федеральних нафтових теренів.

ХОЧУТЬ РЕЗИГНАЦІЇ ДОГЕРТІ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Богато сенаторів не покидає своєї акції проти міністра судівництва Догерті. Резиґнація Денбі дала їм надію, що вже в найкоротшім часі вдасться їм повалити також Догерті.

Сенатор Бора, приміром, відбув нині пізно вечером конференцію з президентом Кулиджом та виразно зажадав від нього як найскоршого уступлення міністра судівництва.

СПРАВА КАНДИДАТУРИ МЕКАДУ

ШИКАҐО, Илинойс, 18. лютого. — Прихильники президіяльної кандидатури бувшого міністра скарбу Мекаду, зібрані тут на спеціяльних зборах, рішили, що закиди, піднесені проти нього за його адвокатоване для нафтових підприємців не мають поважного значіння. Прихильники сеї кандидатури рішили далі попирати кандидатуру Мекаду, а сей обіцяв її приняти.

НЕ ПОТРАФИЛИ ПОГОДИТИ РЕПУБЛИКАНСЬКИХ ПОСТУПОВЦІВ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Розлом в републиканській партії через податковий проєкт не дався залагодити мирною дорогою.

Провідники републиканської партії предложили поступовцям проєкт обнижити податки о 37 і пів процента, однак поступовці далі обстоюють при своїм домаганню 40 процентів та кажуть, що вони будуть голосувати за проєктом демократа Ґарнера.

ЗА СКАСОВАННЯМ ДІТОЧОЇ ПРАЦІ У ФАБРИКАХ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Субкомітет судового комітету сенату ухвалив предложити повній палаті проєкт закона, після котрого справи про дітячу працю по фабриках мають належати до конґресового законодавства. Такий проєкт буде мусів уперед перейти через народне голосованнє.

УРЯД НЕ ХОЧЕ НАСТАВАТИ НА СПЛАТУ ВОЄННИХ ДОВГІВ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Федеральна комісія для воєнних довгів рішила не предкладати тепер новим державам Европи домаганнє сплати воєнних довгів супроти Америки.

Межи сими довжниками є: Чехословаччина, Естонія, Югославія та Польща.

УРЯД ПРОТИ НОВОЇ РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Секретар стейту Гюз вислав до конґресмена Фица, голови заграничного комітету палати послів, листа, в котрім заявляється проти пропозиції сього конґресмена, щоби Злучені Держави скликали тепер другу межинародну конференцію для розоруження. Гюз признає теперішню пору не підходячою для сього.

ДОБИЛИСЯ ЗГОДИ ЩОДО ДОБУВАННЯ МЯГКОГО ВУГЛЯ

ДЖЕКСОНВИЛ, Флорида, 18. лютого. — Субкомітет конференції майнерів та властителів копалень мягкого вугля згодився задержати теперішний контракт з тим, що його має продовжитися на 3 слідуючі роки.

Се предложенне субкомітету перейде завтра до затвердження повної конференції, а коли вона його одобрить, контракт предложиться до потвердження юнійним робітникам.

ЗА ВІДНОВОЮ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — З приводу відослання до воєнних домів кількох великих воєнних кораблів заявляють високі урядники міністерства фльоти, що недостачі сих кораблів були відомі вже кілька років тому назад, але не підносили сього питання, бо конґрес не був готовий вислухати їх домагання.

13 ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО В ПОЖАРІ ДОМУ

НЮ ЙОРК, 19. лютого. — Підчас пожару великого 5-поверхового мешкального дому в східній части міста погоріло 13 людий. Пожар почався над раном. Слідство показує, що почався він десь в коритари та відай був підложений. Серед погорільців є 7 дітий.

МЕКСИКАНСЬКІ РОБІТНИКИ ГРОЗЯТЬ ЗАБРАННЯМ ФАБРИК

МЕКСИКО, 18. лютого. — Генеральна Конференція Праці скликала на нині конференцію представників юнійних орґанізацій, щоби заптановатися над полагодженнєм непорозуміння в бавовняним промислі. На конференцію прийшло 44 делеґатів, і вони рішили зажадати від властителів фабрик, щоби вони приняли домагання страйкарів, і загрозити їм, що на случай непослуху, робітники захоплять фабрики в свої руки.

СЕНАТОРА ҐРІНА ОПЕРУВАЛИ В ДРУГЕ.

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Стан здоровля сенатора Ґріна, котрого пострілив припадково один прогибіційсий урядник, погіршився на стільки, що лікарі мусіли зробити йому другу операцію на мозок.

ПОТВЕРДИЛИ ДРУГОГО ПРОКУРАТОРА ДЛЯ НАФТОВИХ СКАНДАЛІВ.

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — По довшій дебаті сенат потвердив іменованнє філядельфійського адвоката Робертса другим спеціяльним прокуратором для судових процесів за садужиття в нафтовім промислі.

НЕ ХОЧУТЬ ПОТВЕРДИТИ ІМЕНОВАННЯ МУРИНА УРЯДНИКОМ.

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Сенат не захотів знова потвердити Мурина Волтера Ковгена колектором мита (митарем) у нюорлінськім порті.

Ковгена іменував ще президент Гардінґ, але сенатори зі стейту Луизіяси потрафили не допустити до затвердження. Вони закидають, що він не надається на сей уряд, хоча прихильники сеї номінації кажуть, що сенатори противляться сій номінації тому, бо тут іменований урядником чоловік чорної раси.

ПИТАННЄ ПРОГИБІЦІЇ В СТЕЙТОВИХ ЛЕҐІСЛЯТУРАХ.

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 18. лютого. — В леґіслятурі стейту Ню Джерзі виринула нині справа прогибіції, під головаванне палати послів піддано питанне, чи стейтова леґіслятура має просити конґрес, щоби він ухвалив закон, дозваляючий на виріб легких вина та пива.

При голосованню над внеском показалася більшість проти внеску, так що більшість палати послів сеї леґіслятури вважають тепер „сухою".

ЗЛУКА ЦЕРКОВНИКІВ ДЛЯ НАУКИ РЕЛІҐІЇ.

Послідної неділі відбулися в Ню Йорку цікаві релігійні збори. На них виступали по при себе представники трох віроісповідань, а саме: католицького, протестанського та жидівського. Бесідники заявлялися за потребою злуки релігійних тіл в цїли переведення аґітації за релігійним навчанням. Іменем католиків промовляв архиепископ Гейес, іменем протестантів др. Говлет, а іменем Жидів рабін Соля Пул. Вони годилися в тому, що кожду дитину треба вчити релігії її батьків.

НАЙМОЛОДШИЙ ЧОЛОВІК І ЖІНКА.

Читаємо в загребських „Селячких Новинах": Обрад Ляліч найбогатший селянин у скрадійській громаді оженив свого 12-літнього сина Гната. Син родився 16. грудня 1911 р. у Маґій Чістій. Оженив його батько з 14-літньою Станою, дочкою пок. Сави Ляліча з Ґоріци. Вона роджена 28. падолиста 1909 р. Одружили дітей із Стариного віна, яке є доволі маде. За це одружини відповідатимуть перед властими опікуни малої Стани.

У. Н. ХОР НА ОСТРОВІ КУБІ

Український Національний Хор під управою Олександра Кошиця виїхав був з Каліфорнії до Ню Орлінс, в Луизіяні. Відтам виїхав у пятницю, дня 16. с. м. пароплавом Абангарес до Гавани, столиці Куби. До Гаваси прибув У. Н. Хор в понеділок, 18. с. м. і тогосамого дня у вечері дав тім перший концерт. На Кубі має бути У. Н. Хор біля двох тижнів, а відтак поїде на Флориду і дальше на північ.

ВБИВ СУДДЮ В СУДІ.

Перед судом в Лінкольні в Небрасці, ставав недавно Волес Волик, копач керниць з Белмонта, передмістя Лінкольна; позивала його жена за те, що він не дає їй удержання.

Обжалований зявився на суді без адвоката, і тому суддя спитав його, чи він хоче мати адвоката. На се обжалований крикнув: „Ніхто не може примусити мене платити її". При тих словах він витягнув з кишені револьвер, і віддав чотири стріли, цілячи за порядком до жени, до її адвоката, судді й себе. Лишень дві послідні кулі попали. Обжалований перший звалився на землю та помер на місци. Суддя встав з крісла власними силами та зайшов до своєї комнати в суді, але тут помер по кількох хвилях. Жена обжалованого та її адвокат вийшли без ушкодження.

Вбийник був після всякої правдоподібности божевільним.

ЗНОВА ПОЇЗД ПОБИВ ШКІЛЬНІ ДІТИ.

На перехресте дороги зі зелізничим тором зелізниці Садерн Рейлвей межи містами Гефлином, в стейті Адабамі, та Атлантою, в стейті Джорджії, наїхав поспішний поїзд на великий віз, що возить дітий до школи, розбив його на части та вбив при тім 2 дітий на місци, а 3 других тяжко покалічив. Машиніст каже, що на дворі була така мрака, що він неміг бачити далеко перед машиною.

„ТАРАС БУЛЬБА", ГОГОЛЯ НА КІНО-ФІЛЬМІ.

Товариство кіно-фабрик Ермолева (Москва — Париж — Ялта — Мінхен) закінчило постановку фільми „Тарас Бульба" по повісти Миколи Гоголя. Було 26.

ДЕМОКРАТИЧНІ КЛЮБИ СВЯТКУЮТЬ ПАМЯТЬ ВИЛСОНА.

По демократичних клюбах, зложених з Поляків, відбуваються свята памяти покійного президента Вилсона. Виступають польські й американські бесідники, вихвалюючи Вилсона та демократичну партію Америки за відбудованнє польської держави.

ЗА ДОПОМОГОЮ ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Самуель Гомперс, голова Американської Федерації Праці, виголосив в Ню Йорку промову за допомогою для німецьких робітничих юній. Гомперс взивав Американців, щоби забули воєнну ненависть до ворога.

ФРАНЦУСЬКИЙ СКАНДАЛ У ВАРШАВІ.

У Варшаві виходить тижневик на французькій мові п. н. „Журналь де Польонь", якого метою є інформувати Французів в Польщі про відносини і політичне житте в тій републиці. І „Журналь де Польонь" сповнює свою почесну роль знаменити. В останньому числі поміщено там статтю одного із редакторів, в якій обговорюється справу доручення студентам варшавського університету зібрати по домах відомости для вимірення податку від майна. Автор кінчить „статтю" заміткою, що предложить студенті, яка прийде до нього в тій справі, „щоби напилась з ним вина і оцінила 'пружини його отомани". „Етичний" виступ „публіциста" з „Журналь де Польонь" викликав величезне обурення серед варшавського студентства і відбився широким відгомоном у всій варшавській пресі.

ЗІ СТАТИСТИКИ ЛЬВОВА.

Середне річне число населеня Львова є 235,704 людей. На підставі останньої статистики, за жовтень, уродилось у цьому місяці 263 людей, з чого 136 римо-кат., 53 греко-кат., 78 Жидів, 1 евангелик. — 71 хлопців і 65 дівчат. Померло 342 людей; найбільше на чахотку і серце. Травнай перевіз 2,473.857 осіб — богато менше як у попередньому місяці, в якому перевіз 3,462.315. Залізниці привезли 43.343 осіб, з чого 352 з за кордону. Пожеж було 26.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

КАЛЄНДАР У. Н. СОЮЗА

НА РІК 1924.

ЦІНА - - - - - - - - 50 ЦЕНТІВ.

КРАСВИЙ КАЛЄНДАР ТОВ. „ПРОСВІТА" - - - - - 75 ЦНТ.

БУЗЬОК, ГУМОРИСТИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Перший український ілюстрований гумористичний календар в Америці, котрий містить в собі 90 дуже цікавих образків, 36 дотепних віршів, 45 цікавих приповідок і 150 довгих і коротких гарних та цікавих оповідань.

Тому, кождий хто хоче розібрати собі тугу та розвеселитись, хай зараз собі його замовить.

ЦІНА 75 ЦЕНТІВ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД - - - - - - - - - - 50 ЦНТ.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Дотепер в Книгарні Свободи мали инших календарів кромі тих, які тут проголошуємо. Коли прийдуть які календарі зі старого краю до нашої книгарні, то ми їх проголосимо. Замовлення слати тільки на ті, які тут проголошені.

ПЛЯН КОМІСІЇ ДОСА НА УЗДОРОВЛЕННЄ ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА НІМЕЧЧИНИ

ПАРИЖ, 18. лютого. — В тутешніх поінформованих кругах заявляють, що комісія знавців під проводом Американця ґенерала Черлза Дж. Доса предложила аліянтській комісії „воєнних відшкодовань" такий плян уздоровлення фінансового становища Німеччини:

1. — Основанне нового німецького банку для видачі банкнотів, з капіталом 1,000,000,000 золотих марок.
2. — Зрівноваженне буджету Німеччини на золотій основі.
3. — Економічне освободженне Рурщини.
4. — Трилітня мораторія (проволока) у плаченню аліянтам „воєнних відшкодовань".
5. — Міжнародня позичка для Німеччини на потреби Німеччини, а часть на заплату залягаючих відшкодовань" Франції. Порукою на сю позичку мають бути німецькі зелізниці.

СТРАЙК ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ В АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 18. лютого. — Ізза страйку докових робітників стався рух у всіх пристанях Анґлії, кромі Лондону, де ще частина робітників виладовує кораблі.

В доках богато ладунків знищимих артикулів, головно поживи. Богато потерпить також почта із заграниці, яка остає не розпакована.

СПАДОК ФРАНКА ВИКЛИКАВ ПЕРЕЛЯК У ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ, 18. лютого. — Нині французький франк упав так низко як ще ніколи в історії. За франка плачено 4.13 цента.

Се викликало переляк в цілій Франції.

УСУНЕННЄ ДИКТАТУРИ В БАВАРІЇ

МІНХЕН, столиця Баварії, 18. лютого. — Нині уступив зі свого становища диктатор Баварії, др. фон Кар і його помічник, головний командант баварської армії ґен. фон Лоссоф.

Се почин до привернення конституційного правління, яке обновить баварський міністерський кабінет.

АМЕРИКАНЕЦЬ ФІНАНСОВИМ ДОРАДНИКОМ УГОРЩИНИ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 18. лютого. — Ліґа Народів іменувала Американця В. П. Дж. Гардінґа, директора федерального резервового банку в Бостоні, Месс., фінансовим дорадником Угорщини. Якщо Угорщина прийме міжнародню позичку, яку пропонує Ліґа Народів, так він останеться довше в Будопешті і виконувати-ме таку роботу, яку у Відні виконує Голяндець, др. Ціммерман, посадник Роттердаму.

ШВАЙЦАРІЯ ЗАДЕРЖУЄ 48-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ

БЕРН, столиця Швайцарії, 17. лютого. — Нарід Швайцарії відкинув через референдум (загальне голосованнє) предложенне про введенне 54-годинного тижня праці.

По закону з 1919 року у Швайцарії є 48-годинний тиждень праці (значить, 8-годинний день праці), але федеральна рада має право у виїмкових випадках додати 4 години праці тижнево. Тепер же ходило о додачу 6 годин, або введенне 9-годинного дня праці також у виїмкових випадках. Та се предложенне горожани відкинули більшостю голосів і все остається по старому.

ДОМАГАННЯ РОСІЇ НА МОРСЬКІЙ РОЗОРУЖНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

РИМ, 17. лютого. — На тутешній конференції для обмеження морських зоружень заявив російський представник адмірал Беренс, що Росія домагається замкнення Чорного і Балтійського моря для воєнної фльоти всіх держав, а тільки для себе дозволу кріпити свої побережа на них морях.

КОРАБЕЛЬ ТЇДЕ НА 7 МІСЯЦЬ ДЛЯ ПРОПАГАНДИ

РИМ, 18. лютого. — З пристані Спеція відплив пароплав Італія до Південної Америки. Він має відвідати там 30 пристаний і побути 7 місяців. Він наладований італійськими продуктами і виробами і має завданнє пропаганди за навязанням торговельних взаємин Південної Америки з Італією.

СПАДОК УГОРСЬКИХ КОРОН

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 17. лютого. — Угорська корона впала низше австрійської. Австрійських корон від довшого часу по 70,000 за американського доляра, а угорські, які донедавна стояли висше австрійських, тепер продають тут по 90,000 за доляра.

ТРАГЕДІЯ В СУДІ У ВІДНІ

ВІДЕНЬ, 15. лютого. — Нині перед тутешнім судом була розправа старого 60-літнього Австрійця Адольфа Адама, котрий домагався, щоб йому плачено цілу платню яко воєнному інвалідови, а не половину, як се рішено законом задля ощадности. Він казав, що до війни був у Південній Африці, де придбав значне майно. З вибухом війни вернувся до Відня, де яко старий офіцир вступив до армії і брав участь у війні. Все своє майно інвестував у воєнних бондах і стратив. На війні стратив теж сина одинака, а остався лише з жінкою яко безпомічний бідак і жив з платні інваліда. Колиж йому, казав, зменшено ту платню до половини, він вже не міг вижити навіть у крайній біді. Для того домагався признання усієї інвалідської платні.

Суддя рішив, що його бажанне не може бути сповнене.

Тоді старий Адам виняв револьвер і відібрав собі житте та впав перед суддею трупом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і заграницею.

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„НАЙБІЛЬШЕ ХОРИЙ ЧОЛОВІК ЕВРОПИ".

З Варшави прийшла тривожна вістка — для Поляків, — що британський премієр Ремсей Мекданелд проти Польщі.

Він зажадав, говорить телеграма, ревізії (зміни) версайського „мирового" договору і других договорів, які „усталюють" (так усталюють як польську марку) границі Польщі.

Се, скажиться далі та депеша, обурило Поляків, а зокрема польський уряд і сойм, який в суботу над сею справою розвів горячу дебату.

Чому заболіло так Поляків домаганне премієра Великої Британії?

Ясна річ, чому! Польща має 6 ран — українську, білоруську, литовську, німецьку, чеську і жидівську. Тепер Мекданелд післав одну стрілу до Варшави і влучив за одним разом в усі 6 ран Польщі. Вона кровавиться і кидається і кричить, як вищить. Отворила рот крізь сойм і верещить мов божевільна. Не торкайте її ран. Вона сама їх загоїть при помочі П.Н.П., або П.П.П., або П.П.П. (Пілсудський, Падеревський, Поніковський — польська поліція панськова — поготове патрийотуф польскіх), а всім прочим зась.

Річ зрозуміла, що хорі люди кричать, як їх лічать. А ще більше, як їх кладуть на операційний стіл. А тепер Польща — се „найбільше хорий чоловік Европи", на місце Туреччини, яка подужала, коли перебула операцію.

Питанне тільки, чи лікар Мекданелд уступить перед вереском хорого, чи хорої, і лишить її з її ранами таким лікарям як усякі П.Н.П. (паршиві польські партачі), чи таки самий закотить рукави і візьметься з ножем в руці до операції.

А хорому найгірше потурати. От Ліга Народів спиталась недавно Польщі, що вона зробила для скасовання невільництва у себе. На се Польща відповіла, що вона скасувала невільництво в 13-ому столітю і на сьому конець. А тимчасом невільництво в Польщі не тільки не скасоване, але процвітає і розвивається.

Як Польщу оставити самій собі се таксамо як хорого або божевільного лишити самому собі і ще дати йому ніж чи револьвер в руки.

ПАЛЕСТИНА НА УКРАЇНІ.

Нюйорський Таймс у виданню з 18-ого с. м. помістив телеграму жидівської телеграфічної агенції з Москви, яку ми теж вчера подали, а в якій сказано, що большевицький уряд хоче розвязати жидівське питанне В РОСІЇ в сей спосіб, що побудує НА УКРАЇНІ ЖИДІВСЬКУ ДЕРЖАВУ.

Ся держава мала би бути в південній Україні і в північному Кримі. Докладнійше не сказано про сю територію кромі того, що зазначено, що та нова жидівська держава на Україні мала би мати чорноморські пристані. Отже мала би обняти значну часть побережа Чорного моря з територією по обох берегах Дніпра в південній Україні, себто НА ЗАПОРОЖІ, і в північному Кримі, скольонізовану Українцями.

На сю врожайну землю, де від цариці Катерини осіло українське козацтво і селянство та займається хліборобством, хотять тепер большевики протягом трох літ спровадити тільки Жидів з цілої Росії, а властиво з усієї України, Білоруси і Московщини, щоб вони творили там 70% НАСЕЛЕННЯ і тоді створити ЖИДІВСЬКУ ДЕРЖАВУ НА УКРАЇНІ. Тоді там 30% українського населення було би національною меншостю, яка дістала би від жидівської держави деякі права яко меншість.

За сим пляном заявились Жиди і російська комуністична партія і російський совєтський уряд.

Значить — МОСКАЛІ І ЖИДИ ГОДЯТЬСЯ будувати НА УКРАЇНІ жидівську державу, але Україні про се навіть не спитаються!

Чому РОСІЯ, а радше російські і жидівські большевики, розвязують жидівське питанне НА УКРАЇНІ? Чому не в Росії? Адже Росія більша, меньше заселена і має простори майже цілком незаселені, куди сміло можуть прийти міліони нових іміґрантів! А Україна не тільки найгустійше заселений край теперішньої Росії, але має теж найбільше Жидів!

Одначе конець кінців большевики жидівських торговців насилу не переробять на хліборобів. Як годі се зробити в Палестині, хотяй туди тягне Жида традиція і релігія і хоча не се витрачують жидівські філянтропи й інституції міліони долярів, так годі буде се зробити і на Україні, не то за три роки, але й за більше літ. Большевики можуть вжити всіх способів, яких звичайно вживають до своїх плянів, але вкінці сей плян скінчиться невдачею.

Одно лише може остатися з того большевицького пляну, а саме, що маси Жидів стягнуться до міст південної України і північного Криму, так що ся українська територія стане переліднена по містах, і то переліднена жидівським елементом, насланим большевицькою владою з міст білоруських, російських, кавказьких і сибірських. Се штучне переліднене елементом наплившовим викличе тільки ворожнечу між Українцями і сим елементом, бо переліднене побільшить трудне становище міст і елемент наплившовий, обмосковщений, буде противитись відмосковщенню українських міст.

Се будуть наслідки божевільної большевицької політики, яких Українці не хотять, і яких також не повинні хотіти Жиди на Україні, бо інтереси лежать добрі взаємини з українським народом. Тому вони перші повинні осудити сей большевицький плян, виступити проти нього і поборювати його.

СЛОВІНСЬКИЙ КАРМЕЛЮК.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Постаті славних українських опришків Кармелюка й Довбуша все не переводяться й знаходять собі наслідувачів то на самій Україні, то по инших славянських краях.

Отсе недавно дав себе зловити словінський опришок Чаруга, своїм життям і „ділами" цілком подібний до наших народних героїв — Кармелюка й Довбуша.

Чаруга довгий час був грозою всіх фільварків і панських маєтків у Словінії і в цілім межирічі між Савою і Дравою. Він появляявся зі своїми „хлопцями", як блискавка, й так саме зникав.

Ось де-які з його „діл":

Пізно ввечері повертає до дому гравський лісничий Пірکмаєр. Він дає своїм гайовим останні накази й сідає з родиною вечеряти. Раптом на дворі счиняється шум. Лісничий тільки-що встиг ухопитись за пістолю, як у дверях появляються узброєні до зубів Чаругині „хлопці" й кажуть, щоб їм видано гроші. Лісничий на се стріляє в першого опришка, але за хвилю Піркмаєр лежить вже мертвий, його жінка має прострілену руку, а один з гайових конає з тяжкою раною. Чаруга забрав, що хотів, і зник.

Скарбник одної фабрики має комусь одвезти чимало грошей.. Для безпечности він бере з собою жандарма, обидва сідають на дрезину і їдуть лісом по залізничих шинах. Раптом вони бачуть, що поперек шин положено колоду. Справа видається їм підозрілою, вони спиняються. Але тут з кущів лунають стріли, жандарм падає мертвий, скарбник дістає кулю в руку, кидає гроші й тікає.

Таких нападів Чаруга має у своїм життепису велику силу. За його голову уряд призначив нагороду в висоті 30.000 динарів, Жандарми, скрегочучи зубами, кождий раз вертали з порожніми руками зі своїх обходів. Від Чаруги не було й сліду — здавалось, що він якийсь дух, привид, істота без тіла. А з цілком несподіваного місця приходила відомість про новий його сміливий напад.

Неудовимість Чаруги походила від того, що його переховували самі селяне й давали йому знати про кожду близьку небезпеку. Селяне його просто боготворили. Він був їх героєм, що затьмив славу давніх опришків Імбра Арканча й Максима Боянича. Він нападав на богатих і помагав бідним, він мстився за народні обиди...

Та сам Чаруга через власну необережність віддав себе в руки жандармам. Всьому виною було кохання. Бувши раз у селі Ретковцях, він там побачив гарну дівчину Манду Смольчичеву, закохався й заставався. Своїй нареченій він також зрадив свою таємницю. А щоб зовсім устаточнитись він купив у Вінковцях обійстя й оселився там під іменем Николи Дрезгіча.

Між Чаругою та його нареченою завязалась переписка. Один лист випадково попав не в ті руки, для яких був призначений. А в листі згадувалось про якісь старі Чаругині діла. Лист опинився у жандармів, на Чаругу була зроблена засідка, й він дав себе зловити, як курча.

Тепер ціла Словінія ні про що инше не балакає, як про арештоване й зізнання Чаруги. Він вже признався до 8 убивств і 18 збройних нападів. Але жандарми й судді жадають від нього ще дальших признань, а він з ними зволікається, так що слідство затягується й певно тривватиме яких півроку. А люде тимчасом з горячковою нетерпеливістю очікують процесу, якого Словінія ще не бачила. Процес справді буде грандіозний, коли тільки Чаруги до того часу не пощастить...

Мартин Гак.

ДОПИСИ

ЮНКЕРС, Н. Й.

Коляда в Юнкерс, Н. Й.

Коли вже інші громади подають дописи про різдвяні збірки на народні цілі, то не хочу залишати своєї громади. Юнкерс всегда старався відгукнутися на всі народні зазиви після своєї спроможности як найкраще і думаю, що в тим разом не остав по заду. Коляда в сумі $164.24, яку ми відіслали до Обєднання з призначенням на Рідну Школу, як на наші сили значна, тимбільше, що кождого місяця переводимо ще у себе збірки на сироти і інваліди та платимо народний податок. І то платять майже всі які остають в наших організаціях.

Сепорічну коляду треба завдячувати в першій мірі співацькому товариству ім. Лисенка, яке не тільки що само завдало собі чімало труду, щоби зібрати як найбільшу суму, але ще дало від себе жертву в квоті 50 дол. Всім членам того товариства належить-ся щира подяка за труд і жертву. Старий край має серед них правдивих приятелів. Доказом того не тільки сегорічна коляда, але і ті так численні концерти та театральні вистави, устроювані в користь рідного краю, на які сходиться численно ціла Юнкерська громада і які приносять значний дохід, а тим самим і значну поміч нашим сиротам і інвалідам.

Що в тім всім можна добачити і руку тутешнього пароха о. Опітакевича, це треба рівнож піднести. Тут видно як на долони, скільки може зробити священник в громаді, коли йому народня робота лежить дійсно на серцю.

Громадянин.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Сезон звіт Комітету Рідної Школи Золочівщини.

Отсим подаємо знова звіт Комітету Рідної Школи в Золочівщині, а річночасно подаємо до відома спис жертводавців. Комітет числив, котрих партий кождників, котрі заколядували разом $263.75.

В першій партії колядували: Евген Лихович, Андрій Лихович, Мик. Дольний і Петро Микулин. Жертвували слідуючі: по 5.00: Адам Клименко, Ів. Комаха, Е. Грабовський, Анеля Жуковська; по 3.00: Тихон, Ярмулович; по 2.00: А. Лихович, Андрій Лукасевич, Іван Мельник, Скрибайло, П. Лазман, І. Водимович, Ігнатій Дячук, Зофія Сембай; по 1.50: С. Шуманський; по 1.00: Й. Колодій, П. Старунь, Прикеда, Й. Гриців, М. Гарматюк, І. Вільшанецький, Й. Анчарський, Г. Кострубаб, К. Буховецький, А. Позняцький, Анна Ковалик, Й. Рой, Ф. Шварцчук, Розалія Лукасевич, Й. Шміт, Я. Мах, Евдокія Тихон, Албіна Ярич, Д. Кобальчук, В. Ярич, Зофія Бушел, С. Назар, Анна Назар, Зофія Гриницин, Анна Назар, П. Рибацький, Анна Лемик, М. Савчук, Д. Зубар, Г. Зубар, М. Клименко, Ілько Паликів, Ф. Анчарський, А. Кондранович, І. Бойко, М. Дольний, Ф. Івасько, М. Гай, Г. Дубик, М. Клецан, Н. М. Ф. В. Л. Левус, М. Кагчуровський, І. Бучковський, Н. Гайда, М. Карабін, Лука Баделевський, І. Павлов, А. Кропельницький, В. Рісний, П. Довган, М. Колодій, Прокіп, П. Кутинський; по 50 цнт.: Г. Гупаловський, С. Куй, А. Лата, М. Орловський, К. Мельник, Г. Білик, Б. Сміт, К. Роздовський, І. Тиктор, К. Вегман, С. Чарнецький, Ф. Гедек, П. Зюбринський, Ф. Тимків, П. Трепета, Д. Чайков, Й. Рідний, І. Заборський; по 25 цнт.: Я. Борисевич, Н. Налиявйко, І. Хластан, В. Петров, І. Самшуко; по 15 цнт.: Н. Н.; С. Лукасевич 10 цнт.

В другій партії були: Н. Сембай, Мик. Ганкшин і Юліяш Шміт. На забаві у Ф. Івасько зібрано від України Придніпрянців 11.00. Жертвували слідуючі: 5.00: М. Савчук; 2.00: К. Барда, І. Семан; Евгенія Рухлінська; 1. Рухлінський по 1.00: Стефан Савчук 5.00; Іван Барчук 3.00; по 2.00: Л. Сідляр, С. Мелик, Н. Герман, І. Панчиц, І. Бартків, К. Барда, І. Семен, А. Ковальчук, П. Шпак, Марія Сай, Мелянія Бодначрук; по 1.00: Зофія Сембай, Н., С. Городецький, А. Тиж, М. Тиж, Д. Назаревич (9-літний хлопець), А. Стасієвич, С. Педрік, С. Гулай, Н. Гайда, І. Сокач, Г. Ганкшин, М. Ганкшин, Руза Ганкшин, І. Паликів, Ф. Анчарський, Н. Н., П. Дупелевич, Т. Іваськів, Т. Войцховський, А. Александрович, С. Сапрошинський, П. Назаревич, І. Рудий, Д. Сокач, Б. Мацієвська, Г. Кошарський, Г. Городиловський, Т. Вебула, З. Багно, Марія Семек, А. Дзвонляко, І. Водимець, Ф. Корінович, П. Корінович, Б. Шутяк, Евгенія Рихлінська, Н. Рихлінський, І. Малаличук, Ф. Толопку, Я. Кондиря, М. Кудляк, М. Гаврілів, Я. Яримович, Р. Скоцюк, І. Яворільський; по 50 цнт.: К. Сочинський, М. Ворона, Й. Гузар, М. Лотка; по 35 цнт.: Анна Томків.

Третя партія: Мединський, Шипуза і Д. Лемко зібрали слідуючі жертви: по 2.00: Ева Кобзар, П. Барила, Гнат Бука; по 1.00: Т. Головка, М. Кобляка, К. Лемко, Д. Лемко, К. Третяк, О. Бахур, Шипуза, Мединський, І. Остіко, М. Калинович, Т. Гулай, В. Сколинський, Й. Шікворк; А. Кавк, Л. Сидорович; по. 75 цнт.: Л. Терпляк; по 50 цнт.: В. Заставний, С. Сідо, Гриц Качук, І. Угрин, Анна Шікворк; по 40 цнт.: Антін Струк; по 25 цнт.: Д. Стелмах, А. Кравчук, Г. Бубенко.

В четвертій партії були: Анна Томків, П. Гаврис, В. Грушка і Д. Лемко. Жертвували по 3.00: Т. Михальчук; по 2.75: Ст. Бурчак; по 2.00: Г. Любович, І. Бінько, В. Грушка, П. Гаврис, М. Шікворк, Н. Малиновський, М. Паньків, М. Колодій, Н. Кіндерський; по 1.50: Прокіп Колодій; по 1.00: В. Лонин, М. Петрик, М. Барановський, Г. Крупка, А. Дроздик, П. Гаврилів, В. Баран, Г. Конюк, Т. Малиновський, М. Семащук, Н. Шевць, М. Паньків, В. Цільник, Н. Н., І. Кунжка, І. Грабняк, К. Семнів, О. Стешко, І. Оконний, Л. Івасюк, М. Боднар; по 50 цнт.: Г. Давидів, Д. Жидик, Н. Мороз, М. Ковач; по 25 цнт.: І. Юрків, Н. Юрків, Н. Н.

Дня 30. січня 1924 вислано на руки Комітету Рідної Школи в Золочеві 50 долярів; що робить разом з попередно висланим $1.350.55. В касі остало $36.27.

Дорогі Родичі! Вам відомо яке горе навістило наш рідний край, де ворог всяким способом хоче знищити український нарід. Ви замінені по тюрмах, вішає на шибеницях та розстрілює наших найкращих братів, а перед молодим українським цвітом замикає школи. Ліях знає, що з того молодого покоління виростуть колись герої, які будуть старатися ту кривду заподіяну ними відплатити. Тому ми Золочівщани повинні взятися заавто до праці, та помочи Рідній Школі та тим показати світови, що ми нарід дозрілий. Не падаймо на дусі, а стараймося збирати жертви при кождій нагоді та стали на адресу: Юліяш Шміт, 37 W. 92nd St., New York City.

ЗА КОМІТЕТ ЗОЛОЧІВЩИНИ В НЮ ЙОРКУ:

Н. Сембай, пред.; **Юліяш Шміт**, кас.; **Данило Лемко**, секр.

Ол. Саліковський.

СТРАШНА КНИЖКА

В осени 1922 р. через Варшаву приїхав до Берліна висланий з Росії совітською владою відомий історик С. Мельгунов. За пять років перебування під совітським режімом він був арештований більше десяти раз просидів у вязницях черезвичайок та в славнозвісних Бутирках поверх 2-ох років і літом 1920 р. Верховним Трибуналом засуджений був на 10 років каторги. Цю кару йому кінець-кінцем і замінено на вигнання з батьківщини.

Завдяки щасливому випадкові С. Мельгунов вивіз з Росії багацько незвичайно цінного й цукавого матеріялу, який він тепер і видає окремими книжками в Берліні й Празі.

Останнім і найцікавійшим для ширших суспільних кол виданням С. Мельгунова являється книжка про **червоний терор у Росії. (С. П. Мельгунов, „Красный террор" в Россіи".)**

Треба зазначити, що зібраний у цій книжці московським ученим і публіцистом матеріял відограв велику ролю в лозанським процесі Конраді й Полуніна. Книжка С. Мельгунова ще не була готова піднас цього процесу, але про неї вже говорили, і оборонець поручника Конраді адвокат Обер звернув-ся до Мельгунова з проханням дозволити йому ознайомити сьа з матеріялами про терор російських большевиків. Такий дозвіл Мельгунов Оберові дав, і перед европейскими суддями, а значиться і перед світовою опінією пройшла жахлива залита кровю й брудом, картина страждань російського народа і російської інтеліґенції на протязі 5-ох років.

Цими днями згадана книжка вийшла в світ і тепер лежить перед нами. Я особисто вважаю видання цеї книжки тепер дуже вчасним, бо вона ліпше всяких міркувань виявляє страшне єство совітської влади і застерігає від зайвих ілюзій щодо Московщини. С. Мельгунов — поміркований соціялїст і разом з тим великий патріот — не закриває очей на дійсність, яка могла утворитись триматися тільки в напівдикій і жорстокій країні. Кождий народ має уряд, на який заслуговує, і такий знавець російського народа, як **М. Горкий**, саме в особливостях цього народа, в його **незвичайній лютости й некультурности вбачає причину тих жахливих форм, які набрала російська революція.** С. Мельгунов, „народнік" з переконань, не зовсім погоджується з думкою Горкого і шукає інших причин для тих явищ, що так яскраво змальовані в його книжці; але справа промовляє саме за себе. Перед нами в такому разі не звичайна трагедія, не прояв марнього безглуздя окремих осіб чи ріял. Тільки цю мету і має моя праця, а явище, ще має глибокі корінні — і історичні і антропольоґічні. Не торкаючись вже інших чинників, досить вказати на **триста років татарщини, що на довгі роки отроїла московський народ азіятчиною, надала йому певні прикмети і расові і суспільні.**

Серед нашої української суспільности в останні роки заявляються такі розумники, які малощо не з вздорости поглядають у бік московських черезвичайок, лають українську мягкість, у ній вбачають причину невдач нашого державництва і готові проповідувати „стенку", як державний засіб. Але наперед можна сказати цим мудрим політикам, що з їх кровавого романтизму нічого вийти не може і суто-українських черезвичайок ми мати не будемо, бо **не може для цього бути ґрунту в моралі та психіці українського народу.**

Само собою зрозуміло, що революція в білих рукавичках не робиться і що лише кров є той плин, що найбільше цементує нову соціяльну й державну будову. Український народ ні своєї ні ворожої крови не шкодує. Ні на єдину хвилину він не мирився і тепер не мириться з гнітом чужинців-наїзників, **але на азіятські, на звірячі шляхи наш народ може заблудити, хиба випадково на якийсь короткий момент..** У цьому ми вже, можемо бути певні.

Ґазетна стаття занадто обмежена рамцями, щоб можна було в ній торкнутися незвичайно цікавого і разом з тим кошмарно жахливого фактичного матеріялу, зібраного й оголошеного С. Мельгуновом у його книжці. Та й що вибрати з нього? Тут, просто треба булоб передрукувати 9|10 книжки. Безмежна жорстокість яку, здається, не може припустити жадна уява, цинічна облуда і езуїтство на кожному кроці, міліони заморених, з насолодою замучених, замордованих — ото є фактичний матеріял книжки московського **історика - соціяліста.** Ми підкреслюємо слова: „історика-соціяліста", бо в цьому полягає запорука, що перед нами не зловиний вияв реакції і не белетристичні фантазії. Перед нами факти, які особисто спостерігав і обережно збірав досвідчений вчений.

Коли цей російський вчений разом з тим констатує, що такого жаху, такої дикої і безглуздої люти, яку принесли з собою большевики ще не знала людскість; що на протязі всієї історії всіх країн і народів, з їх війнами, інквізиціями і революціями, ще не було стільки безвинних жертв, що не було такого кошмарного терору, як червоний терор московських комуністів, то повз цього ми не можемо і не повинні пройти без уваги.

Сам автор пише про свою книжку: „Закінчивши, самий ретельний о скільки то було можливим при сучасному стані матеріялу, добір фактів, які у своїй сукупности складають картину якогось дійсно неймовірного кошмара, я відчуваю потребу дати моральний відпочинок своїй думці і своїм спочуттям. Я просто таки фізично нездібний проробити ще й „літературне" опрацьовання матеріялу. Як що зглибитися думкою в те, що описується далі, то далебінь можна збожеволіти".

За всім тим автор зовсім не перебільшує значіння своєї книжки. Він каже у передмові до неї:

„Живучи в Росії, я вважав за свій обовязок публіциста й історика зібрати матеріяли про терор. Тут за кордоном я мав змогу використати лише незначну частину зібраного матеріялу. Те, що являється тепер у друку, не може претендувати на значіння наукового досліду. Це тільки схема будучої праці, це ніби перша спроба звести до купи матеріяли, що ярим моєї книжки. Може вона спонукає до більш широкого збірання та оголошення відповідних матеріялів".

Це дуже важлива вказівка, особливо для нас, Українців. У нас до цеї пори не появилось нічого подібного до книжки Мельгунова, а в цій книжці майже нема матеріялу про большевицький терор на Україні, особливо в звязку з нашим національно-визвольним рухом. І ми мусимо зняти матеріял зібрати та оголошувати. Цеж дивна річ, що ніодин наш учений, ні одно наше видавництво, ні одна наукова або суспільно-літературна інституція не зацікавилась цією справою і не зробила жадних заходів до її переведення. А це булаб праця ще більш інтересна і навчаюча ніж книжка російського письменника, бо на **Україні московські комуністи боролися з рухом сутонародним, сутодемократичним, а ять при цьому виявляли ще більшу, ніж у себе дома.** Невеличка була наша національна інтеліґенція, а згадайте, скільки вирвали вони з неї найвидатнійших сил? І то зі всіх верств і зі всіх поколінь? Старий **П. Дорошенко, замордований в Одесі,** патріярх українського руху **В. Науменко, розстріляний у київській чрезвичайці,** високоталановитий поет **Г. Чупринка,** знаменитий маляр, ректор київської Академії мистецтв, **А. Мурашко,** славетний композитор **М. Леонтович,** відомий етноґраф **В. Боржковський,** молодий публіцист **Ю.. Охримович,** що подавав стільки надій, його товариш по партії есер **Зарудний,** кооператор **Петрашевський,** педагог **Щириця** — от кого, коли раптом згадувати, відібрав у нас московський большевизм, не рахуючи **сотень і тисяч менших і невідомих працьовників на ниві народній...**

Нам конче потрібно мати свого Мельгунова, який і для **УКраїни склав би оту, мовляв, страшну, книжку наших страждань та наших неоплаканих втрат від большевицької люті.**

„Червоний терор на Україні" — хай стане черговою темою для дослідників нашого революційного руху!

КРАКОВЯКИ

— Маю 11 центів... В Польщі я був би міліонер, а тут навіть не можу пійти до автомату на вечерю.

— В Польщі люди не крадуть гроший...

— Бо нема, лише марки.

— Яка ріжниця між польською маркою і половою?

— Що полову їсть худоба, а польської марки і нес не хоче.

Вітос стратив хлопство, бо став панським наймитом. Стратив премієрство. Тільки не стратив розуму і краватки, бо не мав.

Одні польські ґазети скаржаться, що Польща тріщить, другі, що горить. Іна одно і на друге треба було заасекурувати її у сусідів, а тепер вже запізно, бо перед смертю асекурації не приймають. Тепер вже тільки „огльондач" прийде.

Перед упадком Польща кричить до „мейшосьці народових", щоб їй помогли. Вони їй поможуть скорше вмерти.

Польща хора на „спухлятину" і то дуже складну бо — українсько-білорусько - литовсько-німецько-жидівсько - чеську. Потому як спухлятина тріснє, хотять її взяти до німецько-російського шпиталю сухітників.

Висла впадає до Балтійського моря і не може впасти. Польська марка паде і не може впасти. Аж Польща покаже як падати, щоби впасти.

граф Федь Кропива.

ДАРОМ!

Протягом лютого і марта лишень

СЯ РИНКА

ЗА 50 ЗНАЧКІВ З

STAR І MAGNOLIA МОЛОКА

Кожда господиня потребує в кухни ринки як бачите на повисшій ілюстрації. Ся ринка, котру даємо за значки з нашого згущеного молока цілковито даром, є з чистого алюмінуму ваги даючої довгу вдоволяючу услугу і містить в собі три кварти. Як що Ви є ощадна господиня і уживаєте згущене молоко, тоді купуйте лишень наші вироби, бо вони дають цінні премії за значки на них.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА

Коли виповните купон в сім оголошенню і підете з ним до найблизшого премійового склепу, як нисше вказано або пришлете його до нас, одержите Ілюстровану Премійову Листу та Спеціяльну Премійову Карту, яка буде варта 10 дарових значків. Лишень одна така премійова карта буде принята від костумера з 40 або більше значками. Будь котрий з наших Премійових Склепів вимінює сю карту враз з ощадженими Вами значками з бляшанок. Коли у Вашій місцевости нема склепу де можна виміняти ті значки і Спеціяльну Премійову Карту, пришліть се до нас враз з числом премії зазначеної в Ілюстрованій Премійовій Листі а ми вишлемо Вам сю премію даром і оплачено.

NEW YORK CITY, N. Y.	LONG ISLAND CITY
44 Hudson Street near Duane Street	44 Jackson Avenue near 4th Street
434 West 42nd Street near Ninth Avenue	JERSEY CITY, N. J.
1427 Third Avenue near 80th Street	350 Grove Street near Newark Avenue
61 East 125th Street near Madison Avenue	584 Summit Avenue near Newar's Avenue
578 Courtlandt Avenue near 150th Street, Bronx	NEWARK, N. J.
BROOKLYN, N. Y.	23 Warren Street near Washington Street
570 Atlantic Avenue near 4th Avenue	BAYONNE, N. J.
2 Sumner Avenue near Broadway	325 Broadway near 15th Street

Ми запрошуємо Вас також відвідати наші склепи, чи з значками чи без них, та оглянути наш склад ріжних гарних премій які можете набути разом за значки.

КУПОН

Borden's Premium Co., Inc., 44 Hudson St., N. Y. C.
Feb. 20, 1924

Сей купон мусить бути вимінений протягом 15 днів від повисшої дати на Спеціяльну Премійову Карту.

ІМЯ ..... Ч. 4

АДРЕСА ..... Ukrainian

СВЕН ГЕДІН ПРО ВІЛЬГЕЛЬМА

Великий швідський дослідник має внедовзі випустити в світ книжку, присвячену своїм стрічам з монархами: Едвардом VII., Францом Йосифом, Миколою II., Вільгельмом. З Вільгельмом Гедін остає в переписці й тепер. Він являється одним з нечисленних чужинців, що має доступ до Вільгельма в теперішньому місці його вигнання — в Дорні. Свен Гедін пише: Кайзер змінився до непізнання; зігнувся, постарівся. Цьї дні проводить за бюрком. Поставив собі завдання — доказати свою миролюбивість та що він являється жертвою французько-британської інтриги і махінацій масонської льожі „Схід". Перед його бюрком висить портрет Миколи II. з латинським написом „Смерть пониижує другів і ворогів". Вільгельм не розуміє теперішних подій в Европі, пробудження мас — для нього бунт „купленої черні". Тільки в одному признає свою похибку (одначе й тут більш уважає винуватим Бісмарка, ніж себе) а саме: союз Німеччини з Австрією, а не з Росією. До сьогоднятня він часто повертає в розмовах, при чім не щадить своїх дорадників і генералів, які не вагались — по його словам — діставати за вірність союзови подарунки від Габсбурґів. З близькими людьми стрічається Вільгельм тільки за обідом, на який він являється в повнім уніформі маршалка або адмірала. Розмови йдуть тільки про минуле, головним чином про недавню війну і релігійні питання. Вільгельм звичайно мовчить, або лає невдячних генералів, що забули про свойого монарха. По думці Гедіна Вільгельм і політично і фізично є людиною, для якого ратунок — могила.

ПОЗІР! ПАСЕЙК І ОКОЛИЦЯ.

Силами Сп. Драм. Кружка „Боян" відограється представлення

НЕЧИСТА СИЛА

комедія в чотирох діях

В СУБОТУ, 23. ЛЮТОГО 1924

в Парохіяльній гали,
212 President St., Passaic, N. J.

Початок о годині 7.30 вечером.

На се представлення запрошуємо усе українське громадянство з Пасейк, Гарфіла і Клифтон.

За вимоглене ручить

КОМІТЕТ.

СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

Дня 23. грудня 1923 відбулися в салі гігієнічного інституту Карлового університету в Празі річні збори „Спілки українських лікарів в ЧСР". Збори відкрив голова Спілки доц. др. Матюшенко Борис, який в своїй промові подав загальний оглядом заснування і праці „Спілки" та вказав на ті завдання, які покладає на українського лікаря цей історичний період в житті нашого народу. Опісля висловили привітання від Укр. Університету в Празі — ректор його проф. др. Іван Горбачевський; від Укр. Господарської Академії в Подєбрадах — проф. Іваницький (він вітав також від „Т-ва укр. сільсько-господарських техніків", яко голова цього товариства); від „Т-ва укр. правників — голова Т-ва проф. Р. Лащенко. — Промовці підкреслювали значіння тої позитивної праці, яку перевела Спілка по згуртуванню укр. лікарів на еміґрації і представленню мі можливости фахово удосконалюватися — та вказували на звязок, що встановилися і мусять далі ще зостатись між укр. культурними і науковими установами на еміґрації, щоби спільними силами шукати шляхів для відродження нашого зруйнованого народу та працювати над цим відродженням.

Із відчитаного опісля секретарем др. І. Ортинським звіту видно, що „Спілка" має в своїм складі 33 звичайних і 2 почесних членів (проф. др. Іван Горбачевський і др. М. Левицький). Поза „Спілкою" находиться в Чехо-Словаччині ще 7 до 8 укр. лікарів, переважно на Підкарпаттю. Протягом року 27 лікарів одержувало через „Спілку" матеріяльну допомогу для студій, тепер таких лікарів є 8, бо частина знайшла собі ріжні посади, частина виїхала з Ч.С.Р. — „Спілкою" було влаштовано на протязі року 8 публичних популярно наукових відчитів і 12 наукових відчитів в самому товаристві. — „Спілка" брала широку участь в ріжних громадських справах, як окремо так і разом з иншими за її ініціятивою зорґанізовано Комітет по збірці датків на будову Народної Лічниці у Львові. — Спілкою навязані зносини з лікарськими колами Київа, Львова і Чернівців, які знайшли свій вислів у виданому в грудні місяці першому числі журналу „Спілки": — „Український Медичний Вістник" (Адреса адміністрації журналу: Praha. II., Stepanska 49/II, Spolek ukr. lekaru).

Спілка мати-ме й надалі змогу продовжувати видання „Вістника".

Публичне засідання річних зборів закінчилось відчитом доц. др. Бориса Матюшенка тему: „Сучасний стан здоровля укр. народу і перспективи на ближше майбутне.

В адміністративному засіданні, яке відбулося тогож дня після обіду, зислухані були звіти президиї і ревізійної комісії і було обрано президию „Спілки" в томуже складі, які вона мала в останні місяці, а саме: голова: доц. др. Борис Матюшенко, заступник голови: др. Надвайко, секретар: др. Ортинський, заступники членів президиї: др. Воєвідка і др. Дідуник.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ

знають про се, що найлїпше посилати гроші до краю через

BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

котрий доручає в краю доправи посилній почті в 3-ох днях по висланню.

Продаємо шифкарти. Спроваджуємо кревних з краю. Виробляємо афідевіти, потрібні до приїзду до Америки. Полагоджуємо старокраєві справи. Виробляємо краєві повновласти і контракти.

Приймаємо гроші на процент. Позичкеві можуть свої ощадности присилати до нас почтою.

Щобисте мали найлїпшу услугу — у всякій справі звертайтеся особисто або письменно до:

BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

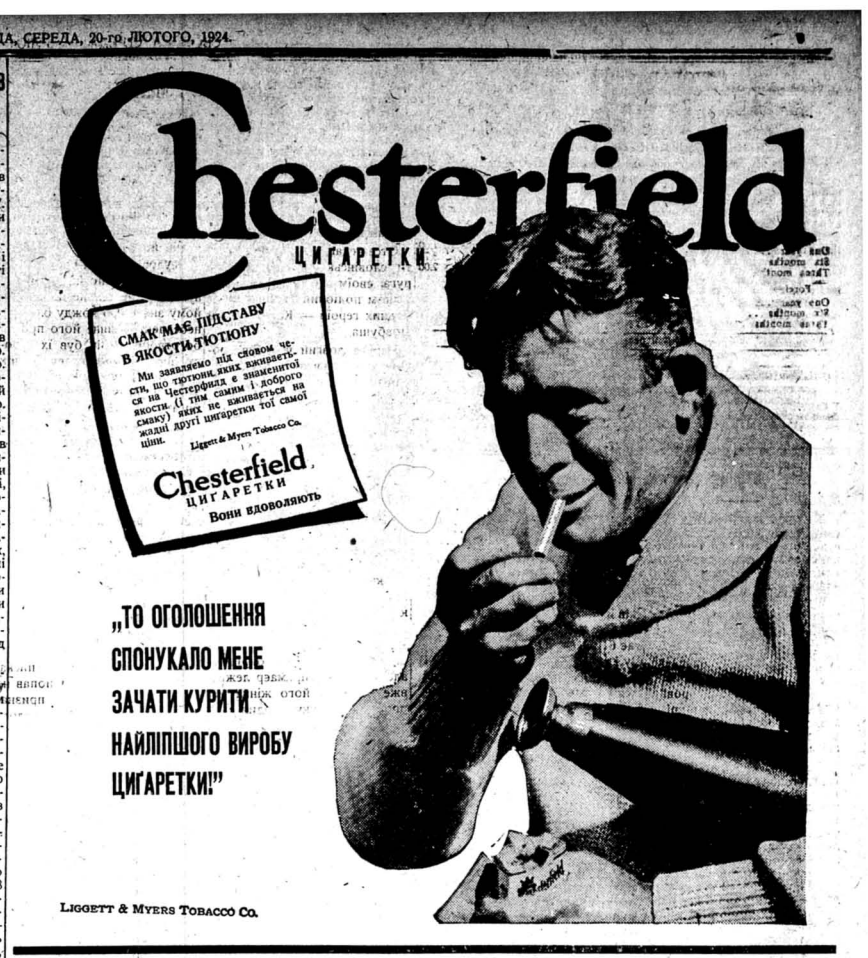

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

СПОГАДИ, ЩОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЄ.

I. том.

СПОГАДИ.

III. (1870—1875)

(8)

У возовищо дядько мене не відпускав від себе і ми з ним цілі дні проводили на току — я підгрібав колосся, держав воли, обгонив їх від мух, щоб вони стояли смирно, а дядько — високий, сухий в білих кальсонах, нічній розхрістаній сорочці, в соломянім брилі (капелюсі) і з парасолькою в руках, ходить та стежить, як кладуть стирти або величезні стіжки і раз-у-раз гукає:

— „Петре, чи Йосипе! Не напускай верстви, напусти снопа, бо видко перевесло нижнього; підкладі йому під ґузір, бо колоски задерлись, та набивай під ноги, щоб ти не впірнав по вуха, бо як уляжеться, то будуть ями і т. д. і т. д.

Уваги ці всі слушні, бо техніку господарства дядько знав ще змалку, але й самі стиртники ці знали і їх це дратувало: я часом чув коли вони говорили з серцем:

— „Вже індик розбелькотався!"

Зате в снідання і в підвечорок дядько напував їх горілкою і вони не ремствували на нього, тай сам з ними таки добре випивав. Аалле було чарку і подає чоловікові, а коли той простягне руку, то дядько швиденько сам вихилить її, так часом і з другою, а стиртників бувало по скілька душ, а чарка така, як сам дядько каже було, „щоб и пес не перескочить" або „як волова морда". Коли він у доброму гуморі, тоді мені бувало усміхаючись пропонує:

— Пий, Женя, дід твій пив, батько пив, дядько пє, то й ти привчайся: на старість як знайдеш. Тільки пий, та розуму не пропивай!"

А коли, шуткуючи, я простягну руку, то він мені, замість чарки, дулю дасть під ніс. А хоч би й дав чарку, то я не пив би, бо горілка така була смердюща, що гидко було й пригубити.

Коли він бував у веселому настрої, то любо було слухати, як він сипав, як іскрами, приказками, дотепами, або веселими оповіданнями, але часом такими нецензурними, що я їх тут не можу повторити.

Як спитає його хто мало знайомий, чи він був жонатий, то він встає і, христючись, каже:

— Слава тобі Господи, ні; мене віл спас (врятував). — Як?

— А так. Коли я служив ще у Ананівському Суді і вже получив Колежського Регистратора (перший чин), то мав невісту (наречену). Одної неділі моя невіста переказує, щоб я зараз після Служби Божої приходив її сватати, бо хтось ниший перебє. Я вбрався у свій єдиний парадний віцмундір і пішов, а переходити треба було через базарну площу, всю заставлену густо мужицькими возами з кіньми та волами; діло було в маю, за молодої паші, і один віл чисто обкалив мені костюм (убрання); я побіг до товариша, такого-ж „високого, молодого і красивого", яким був тоді я (тепер я ставсь тільки високим), щоб позичити у нього віцмундіра, але не застав його вдома; побіг до одного чиновника Земського Суду такого-ж сложення (складу) як я, і того не застав, бо в неділю кожний кудись іде з дому. Поки я оттак бігав, невісту мою, хвалити Бога, і засватали, то оттак мене віл спас від найгіршого на світі лиха, бо всі жінки к—и опріч (окрім) моєї покійної матері!"

Треба завважити, що дядько говорив не по московському і не по „малоруському", а „мало-по-руському", якимсь канцелярсько-семинарським язичієм, але приказки, примівки раз-у-раз говорив найчистійшою народньою мовою.

Випиваючи, бувало, раз-у-раз, скривившись, скаже:

— Ну, й як сю горілку пяниці пють? Нехай ми, ми вже звикли!"

Якось йому один сусіда, його товариш по службі в Ананіві, завважив, що він почав вже багато випивати, то дядько ущипливо відповів непитущому і не дуже розумному товаришеві:

— А я знаю таких, що нічого, крім води, не пють, а раз-у-раз пяні; я-ж по приказці: „пян та умьон, два угодя в ньом!"

Мене він раз-у-раз настановляв, як „кицька — котиня", як він казав.

— Помагай в житті тому, хто хоче стати на ноги, та не може, а не тому, хто може та не хоче; бо хто хоче встати, тому досить пальця подати, а хто не хоче, того й обома руками не підведеш.

— Коли хочеш позбутись неприятного чоловіка, то позич йому грошей, але не багато.

А коли бував сердитий, то я старався утекти від нього, щоб не слухати його, бо він, як більшість старих кавалерів, панчів (його так „паничем" і називали люде) був страшенним гдирою. Але й тоді висловлювався найчастіще приказками, або сентенціями напр:

— Всяк чоловік сукин син, буде не докаже противного. А всяк мужик — злодій, на це не треба й доказів!"

Коли я насиджувався було у о. Василя, то він раз-у-раз бурчав і часом незадоволено говорив:

— Ну, що ти там найшов? О. Василь і хороший чоловік, і розумний, а дурак: він останню сорочку з себе віддасть, а на старість буде нищим; як би йому хоч попадя була ощадною, а то з такою вертихвостькою вони нічого не зберуть на старість, а дітей вона насела, як свиня поросят.

На це тітка йому каже:

— Дав Бог діти, дасть і на діти, бо о. Василь чоловік праведної жизні.

То дядько тільки рукою махне:

— Говори... ти багато розумієш!

Взагалі він мене ревнував до всіх і намагався раз-у-раз держати коло себе. Тітка росказувала, що він, ще за батькового життя, все йому казав:

— Старший, Ваня, нехай буде тобі, а меньчий, Женя — мені, я його й всиновлю", але батько все відмовчувався. Але оця дядькова любов гнітила мене і я охоче з ним їздив тільки у ярмарок на Петрів в Балту.

Продажні воли й коні, пожежнуть було з вечора, а ми, возом з сіном, виїздимо вдосвіта, їдемо помаленьку, на половині дороги в Бирзулі попасаємо і аж на вечір приїздимо до Балти (50 верстов), де вже нас дожидають наші люде з худобою. Днів три ярмаркуємо, ночуючи на возі. Ярмарки тоді в Балті ставали величезні, навіть з Криму Татари нагонили коней, верблюдів, а що наганялося скоту, овець, то й оком не скинеш. З Балти привозилось на весь рік запас — цукру, [illegible] на Дністрі, звідтіля привозили деревляні вироби: осі, лопати, дїжки, дійниці, коновки і т. ин.

Після Спаса ми вже всі троє їхали в Одесу.

Треба сказати, що коли я пробув у пансіоні три роки, то Рандаль, наживши вже добре, рішив вернутись до Анґлії і підшукував покупця на пансіон з будинком, а тим часом передав його свойому шуринові (шваґру) Гужеру і весною виїхав з жінкою. Гужер, видно не любив, чи не вмів керувати такою справою і продав пансіон Е. Соколовському, а будинок комусь иншому. Соколовський, переіменувавши пансіон в Реальну Прогімназію з пансіоном, перевів його на Італійську вулицю в дім Раллі.

Тепер я вже їхав до Соколовського, а братові лиман нічого не поміг, йому треба було робити операцію, медичного факультету в Одесі тоді ще не було, добрих хірурґів теж, то мати, по пораді свого брата, Олександра Краєвського, тоді студента медицинського факультету Київського Університету „повезла його туди в Університетську клініку. Виявилося, що у нього розвинувся „костоїд" (туберкольоз костей"), там йому робили скілька разів операцію і він там лікувався всю зиму під доглядом дядька Олександра.

(Дальше буде).

С. С. ПІТСБУРГ, ПА.

Театральне представлення

СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ

оперета у 3-ох діях

— відограєсь —

В НЕДІЛЮ, 24. ЛЮТОГО 1924

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛИ,
7-ма улиця, С. С. Пітсбург, Па.

Початок о годині 7.30 вечер.

Дірігент хору і музики С. Жеґало.

Родичі! Хто любить сіно і солому, хто хоче насміятись з журнова Степка, хай прибуде а спевнотою не пожалує. 42,43

ПОДОРОЖУЮЧИ

між УКРАЇНОЮ і НЬЮ ЙОРКОМ

через

ДАНЦІГ або ГАМБУРГ

на скорих „О" пароплавах

ROYAL MAIL

Знаменита обслуга і пароплав дуже чисто курсують.

ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
11 Broadway, New York

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА 1924-ий РІК

на новий ілюстрований тижневик видання „Укр. Слова" в Берліні п. з.

ЛІТОПИС

ПОЛІТИКИ, ПИСЬМЕНСТВА І МИСТЕЦТВА

під редакційним проводом С. Томашівського.

„ЛІТОПИС" не служить жадній політичній партії, ні жадній доктрині, натомість змагає до поглиблення і поширення української національної думки й культури шляхом основного самопізнання, поважної критики та систематичного пізнаймовлювання читачів з головними провами політичного й культурного життя західного світа. Виходить кождої суботи. Має богатий літературний і ілюстраційний відділ з американського і канадійського життя.

При літопису подається на протязі 1924 року Самоучитель Англійської мови і короткий Словничок англійсько-української мови.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

на 1 рік $4.00; на ½ року $2.25; на ¼ року $1.50; поодинокий зшиток 15 цент.

На бажання висилає адміністрація ч. 1 на показ безплатно.

ОПОВІСТКИ КОШТУЮТЬ:

Ціла сторінка $25; ½ сторінки $15; ¼ сторінки $8; 1/8 сторінки $5; один рядок 15 центів.

Гроші й матеріяли слати на адресу:

„UKRAINSKE SLOVO", HAUPTSTR. 11, BERLIN-SCHOENEBERG

або UKRAINSKE SLOWO CO., 116 NASSAU ST., NEW YORK CITY

У Галичині передплату приймає представник „Українського Слова" Іван Рудницький: Львів, ул. Тарновського, ч. 7. — Передплату у Чехословаччині проситься висилати на наше конто в Zivnostenska Banka v Praze. — В Угорщині „Літопис" можна дістати в кінгарні „Тиса".

ЛІТОПИС

Від коли застановлено львівську „Зорю" (1898 р.), відчувається в нас потребу тижневника, котрий заспокоювавби найконечнійші культурні потреби наших читачів.

Всякі спроби видавати таку часопись невдавалися. Досить згадати тижневий додаток до „Діла" — „Неділя" і доволі таки гарно редаговану „Ілюстровану Україну". Маленька Галичина не могла дати стільки переплатників, скільки їх для тижневника треба, до Росії наших видавництв не пускали, а в Америці не було потрібної агітації.

Заки газета виробила собі свою власну фізіогномію, заки редакція поборола всілякі труднощі, з котрими треба кождому видавництву числитися, переставала виходити головно з браку фондів. Оставалося одно розчарування більше, оден ще новий доказ, що наша суспільність не вміє подбати, щоби в неї були всі ті органи, без котрих другі народи навіть не можуть собі уявити культурного життя.

З новим 1924 роком рухливе, молоде а вже добре заслужене „Українське Слово" в Берліні виступило з новою спробою, почало видавати ілюстрований тижневник „Літопис", під редакцією відомого нашого історика проф. др. Стефана Томашівського.

Вже в першому числі заявила редакція, що „Літопис" не буде служити жадній політичній партії, ні жадній диктрині, натомість змагати-ме до поглублення і поширення української національної думки й культури шляхом основного самопізнання, поважної критики та систематичного пізнаймовлювання читачів з головними провами політичного й кульвурного життя західного світа. З трьох чисел „Літопису", котрі дотепер вийшли, видно, що редакція вірно і точно сповняє свою програму.

Політичні статті, писані дуже справною рукою, без патосу, ефектів і зайвого пустомельства, ставлять перед читачами наші й світові події під кутом, під яким ми на них не привикли дивитися. Не піддобрується публиці, не дбає про те, що може скаже дещо, що не всякому подобається, натомісць видно з кождого слова, що радби він своїх земляків навчити політично думати, і не тільки політично, але й синтетично, до чого ми, нажаль, не привикли. „Найкраща в світі прислуга, це правда, висказана в час", — сказав поет. Автор політичних статей хоче нам сказати тую правду у відповіду, дуже важну для нас пору. А коли його слова викличуть мудру полеміку з боку людий инших поглядів, так і це мабуть, не буде лежати поза рамцями його редакційної програми. Крім політичних статей містить також „Літопис" у кожному числі ще й культурну розвідку на якусь актуальну тему. Так приміром в третьому числі є стаття „За рідну школу", яка розглядає одно з найбільше болючих наших питань.

І в кождому числі стрічаємо коротеньку монографію якогось великого чоловіка як ось: нашого „Марка Вовчка", Ягіча, Отта Бравна, то що.

В кождому числі стрічаємо також як не статті, то короткі, змістові звістки про важніші наші й світові культурні події, про наукові здобутки, відкриття і т. д. З „Літопису" довідується наша суспільність про розкопки славянської святині, про гріб фараонів в Люксорі, про культуру в старинному Мехіку (образки).

Літературна частина невеличка. Вона дає зразки чужої літератури в перекладах і новини рідного письменства.

Поки що не багато, але й тут видно старання редакції не давати що будь, щоб задрукувати попір.

До кождого числа доданий ілюстрований додаток на гарнім папері з дуже добре зготовленими клішами. І тут видно добрий намір редактора показати читачам, що цікавого діється в світі і в нас, особливо на еміграції, про котру край розмірно досить мало знає.

Зверхний вигляд „Літопису" не вибагливий, але гарний. Добрий папір, гарні черенки, прозорий розклад матеріялу, дуже старанна коректа; — з того боку „Літопис" може стати також зразком солідного видавництва. Поспіху, який буває звичайно в подібних періодичних видавництвах не видно.

Звертаємо увагу шановних читачів „Свободи" на новий український тижневник „Літопис"; і щиро поручаємо його як найширшим читаючим кругам. Від числа передплатників і від зацікавлення цим нашим новим культурним органом залежати буде його дальший розвиток і дальша судьба.

Прикро було би, колиб в будучности прийшлося нам казати: „от мали ми добру газету тай перестала виходити."

Безпартійне видавництво не може мати ніякої партійної допомоги, вся його сила у власних силах і в помочі читаючих кругів. Мусимо раз зрозуміти, що „пес Hercules contra plures", що навіть найліпша воля видавництва безсильна супроти байдучности загалу.

Богдан Л.

ПРЕДТЕЧА АНАТОМІЇ

(В жертві для науки).

Є ще инші світи для відкриття, крім цих лежать близше або дальше на океанах. Відкривцем одного з найважніших світів був **Андрій Весаль**, відурвець внутрішньої будови людського тіла. Від початків людської науки аж до початків 16-ого століття не важився ніхто покласти руку на мерця, щоби переконатися, як чоловік виглядає у середині. Ніхто не важився забірати тайн смерти. Всі релігії заборонювали торкатися людського тіла, з якого улетіла душа.

Що знали про внутрішну будову людського тіла, це основувалося лише на здогадах. Ніхто не важився противити законам.

Дванацять століть вірили в це, що Галієн списав у книжці про внутрішню будову людського орґанізму. Андрій Весаль родився 1514 року в Брукселі. Він просвітив анатомію, до досі вона була окутана нічною темрявою. Студіював медицину в Парижі. Винахід друкарської штуки станув йому в пригоді, бо міг свої спостереження пізніще подати світови. Так дуже бажав пізнати внутрішню будову людського тіла, що не зважав на закони й заборони. Потайки викрадав мерців із цвинтарів і шпиталів і немилосердно краяв їх своїм ножем. Признався про це лише вченому Гонтіє з Андернаха. Гонтіє як справжній учений вредувався цим. Оба зладили перші малюнки внутрішної будови людського орґанізму. Ожебкаті Весаля тріюмфували. Але наробив собі Весаль і ворогів. До цих належав Дібоа з Амен.

Слава Весаля була вже велика як викликала війна між Францом І. і Карлом V. Карло V. забрав Весаля з собою на війну, що велася в Пікардії в Провансії. Тепер уже Весаль мав доволі трупів для дальших студій; не потребував зі страхом викрадати їх.

Від 1540. до 1543. вчив Весаль анатомію в Больоньї й Пізі. В 1544. видав у Базилеї велику книжку про анатомію. Малюнки до неї малював Тіціян. Короля Филипа II. виратував із недуги, яку инші лікарі вважали невилічимою.

Весалеви завідували його слави й його визначного становища на королівському дворі. Один шляхтич захорів тяжко. Лікарі рекомендували до нього Весаля. Недуга була незнана. На неї він поміер. По смерти переведено операцію. Було при цьому більше людей. Вороги Весаля говорили, що серце оперованого дріжало під операційним ножем. Св. офіцюм, інквізиція, обвинуватило Весаля у вбивстві людини. Був би Весаль згинув наслідком забобонности й ворожнечі, але Филип II. вратував його від смерти так, що нібито за покуту за мниме вбивство післав Весаля в паломництві до Єрусалима.

Весаль відїхав до Палестини з венеціянським ґенералом Палятестою. Підчас повороту викинула буря Весаля на побережжя острова Цанте. Тут він умер із голоду й нужди в р. 1564. Отже Весаль умер як жертва забобонів для добра назви.

ПАТЕНТИ

Даром пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него якесь по українськи.

В справах патентових виходів і продажі патентів звертайтеся з довірєм до скорих і утливих патентових адвокатів на адресі:

A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

СИЛА ЗАКОХАННЯ.

Чехи, як відомо, так залюблені в Росію і все російське, що все, що пахне Росією, є для них законом. Під впливом цього закохання, вони перейняли від російських еміґрантів звичку ходити в кальошах. Як повідомляє газета „Руль", майже ціла Прага ходить в кальошах, яких не знимає з ніг навіть у хаті.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 24. лютого в гали Укр. Громади під ч. 610 Сант Американ стр. На порядку нарад є богато важних справ, котрі мається полагодити. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — І. Жмутий, предс.; В. Скольський, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о годині 1.30 попол. в неділю, 24. лютого в пропхільній гали при ул. Оклей і Райс. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись. Не явившийся член заплатить кару 25 ц. а урядник 50 цент. — М. Петрів, пред.; В. Гриньків, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 24. лютого о годині 6.30 вечером в гали німецький при Мейн і Сліттер стр. На сих зборах будеться обговорювати дуже важні справи на котрі запрашається всіх Патерсонських Українців. Збори скликується в справі зєднання всіх Українців в одну громаду, а найважнійша справа обговорювати будеться о будові Народного Дому. Отож братія, прийдіть громадно на сі збори, щоби ми порадилися і взялися до діла, бо прийшла пора і на нас Патерсонських Українців зучитись і взятись до народної роботи. — В. Григорчук, предс.; Г. Ничка, кас.; М. Сас, секр.

ФАРМИ І ДОМИ

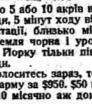

Фарми по 5 або 10 акрів в гарній околиці, 5 мінут ходу від зелізничої стації, близько міста і фабрик. Земля чорна і урожайна. З Нью Йорку тільки півтора години їзди.

Єсли зголосите заряз, то купите цю фарму за $850. $50 вплати і по $10 місячно аж доки не сплатите.

Також маємо доми і малі фарми в Рахway і Plainfield, N. J.

Зголошуватись листовно або особисто що дня від 9. год. рано до 5. веч. і в неділю до г. 12.

SLAVONIAN LAND CO.,
208 Broadway, Room 244
на розі Fulton St., New York City

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПАРОХІЯ В McKEESPORT

потребує дякочителя від 1-го марця с. р. Кандидати зволять зголоситися на слідуючу адресу: 42-43

ST. JOHN'S GREEK CATH. CHURCH,
612 Huey St., McKeesport, Pa.

УЧИТЕЛЬКА, маючи всі потібні свідоцтва, пошукує відповідного заняття. Інтересуючися прошу писати на адресу: 41,42

M. GINKA,
179 Richard St., Brooklyn, N. Y.

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ,

в дільниці українсько-польській. Інтерес добрий. Продається по причині другого інтересу і брак знання українсько-польської мови. Ліс на два літа. Голосится під ч. 40-43

70 Morris St., Jersey City, N. J.

ВДОВА

літ 28, господарна і добра кухарка, шукає місця. Може бути у відвіди з дітьми. Писати: 42-51

N. W., c/o Toilet Articles Store,
421 E. 16th St., New York, N. Y.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.

Всего $50, $10 завдатку і $5 місячно купить чверть акра (4 лоти) землі в дуже добрій подоможній, недалеко великого міста Нью Йорку. Голосити до:

NIKIFOR NAZAROFF,
28 Stagg St., Jersey City, N. J.
42-44

РАТУЙТЕ ПЯНИЦЮ

Цілком задармо, даємо пораду, як можна себе самого, або когось другого відвикнути раз на завжди від пяництва. Напишіть листа ще сьогодня, долучіть до нього кілька почтових значків і вишліть до нас. Адресуйте:

RADIO-LINIMENT CO.,
115 East 105 St., New York, N. Y.

ДАРОМ! ДЛЯ КОЖДОГО. ДАРОМ!

Всім тим що шукають по тяжкій праці розривки, інтересуються гороскопами, астрольоґічними пропозиціями, яка є Ваша будучність щастя, здоровля, вишлемо даром цікаві річи і циркуляр; коли напишете до нас зазначуючи 4 цнт. маркаєм на пересилку. Адресуйте: Real Magic Sales House, Lena Hollub, Prop., 29 E. 7th St., New York City. 57—

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Ешні
NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висиснення нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недуги. Порада даром.

Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK

Межи 4th Ave. а Irving Place
Година від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР

лічить найновішою методою рідні заздревні недуги.

210 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2 до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика".

ХИРОПРАКТИКА
верне утрачене здоровля

ДР. В. БОРАК
(школи Палмера)
628 Humboldt St., pr Driggs Ave.
Greenpoint, Brooklyn, N. Y.
Години: 2 до 5; 6 до 8 у вечер.

Мущини! Хоронїть себе перед всіма заразливими хоробами

SANYKIT

Охоронач для мущин дає найліпшу охорону

Велика рурка 35 цент., Кіт (4-ч) $1.00

У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 92 Beekman St., New York

Пишіть по циркуляр

SANTAL MIDY

КАТАР МІХУРА

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники

Без різниці в котрій стороні Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і вишлють гроші.

3157 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ІМ. М. ДРАГОМАНОВА відограє

В СУБОТУ, ДНЯ 23. ЛЮТОГО 1924

драму в 5-ох діях, Б. Грінченка під назвою:

ЯСНІ ЗОРІ

при участи найлучших аматорських сил

УКР. НАРОД. ДІМ, 217-219 EAST 6th ST., NEW YORK, N. Y.

Початок точно о годині 7.30 вечером. Вступ: 75 і 50 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ. 42-43

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ПІД УПРАВОЮ ВІДОМОГО ОПЕРОВОГО АРТИСТА М. КАРЛАША.

виставляє оперу Артимовського в 3-ох діях.

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

В НЕДІЛЮ ДНЯ 24. ЛЮТОГО 1924 Р.

в CHOPIN PUBLIC SCHOOL, cor. RICE ST. & CAMPBELL AVE.
CHICAGO, ILL.

Початок точно о годині 7.30 вечером.

Продаж ґікетів при касі в день представлення не буде, через то просимо набути картки вступу заздалегідь в слідуючих місцях: Січова Доукарня, 2152 W. Chicago Ave.; Українська Галя при Oakley Blvd. & Rice Street, Українська Хата, 2322 W. Chicago Ave.; Supreme Restaurant, 1955 W. Chicago Avenue. 41-43

Маю богато рідного роди бізнесів, домів і фармів по приступних цінах до продажи. Виробляю позички, роблю всякі угоди і контракти. Асекурую від огню доми, меблі, автомобілі і т. и. Всякі правні поради і інформації уділяю безплатно.

WALTER KOSTETSKI,
Notary Public, Business and Real Estate Broker
4309 GERMANTOWN AVENUE, PHILADELPHIA, PA.

СПІВАНИК У. С. СТРІЛЬЦІВ

ВЖЕ Є В Америці.

СПІВАНИК ДЛЯ ХОРІВ, ДУЄТІВ І СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ, ПІД НАЗВОЮ:

„СУРМА"

ВИДАННЄ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ.

Містить в собі 70 стрільцьких пісень з нотами на хор, а також на один і два голоси.

Крім того збірка богато ілюстрована.

Книжка друкована у Львові на найкрасшому папері.

Ціна лише 35 центів.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Свобідно за Майом.

В РУКАХ УШКАЛІВ.

З життя запорожських скитальців.

(3)

По хвили два ушкали привели Лindсая, що мав рукі звязані на спині. Приказали йому сісти і він сів.

— Спитай його, — промовив перший Турок, — де його гроші? Чи на його писменне жаданне виплатять в Стамбулі післанцеви, котрий прийде з його письмом? Ти знаєш наші звичаї і знаєш, що його жде, як не дістанемо окупу.

Сивенький пояснив Лінсайеви в чім діло.

— Щоби з мене сміялися, як верну домів? — Лindсай відповів. — Не дам окупу.

— Він каже, — Сивенький звернувся до ушкалів, що голоден. Він не привик говорити тоді, коли в його череві сваряться цигани. Також питає, що сталося з його службою. Чи живі і чи дістали їсти? Буде говорити з вами аж тоді, коли попоїсте і з уст своїх матрозів на власні уха почує, що й вони їли.

Перший Турок, очивидно отаман ушкалів звернувся до одного з тих, що привели Лindсая.

— Принеси хліба й риби! І кажи тамтим дати їсти.

Сивенький переповів Лindсаєви по англійськи се, що сказав був ушкалам.

— Дуже добре! Ви знаменитий драгоман. Не переповідаєте сего, що я сказав, лиш се я повинен був сказати.

— Що він каже? — спитав отаман ушкалів.

— Каже, що він великий пан — англійський льорд. Такий пан не їсть в товаристві, ані в присутности осіб, яких не запросив.

— Ті химери будуть його богато коштувати.

— Що він сказав? — спитав Лindсай.

— Я хочу їх збутися на хвилю, отже сказав їм, що ви не будете їсти в їх присутности. Вони, гадаю, вволять вашу волю, але зате зажадають більшого окупу.

— Скажіть їм, що у мене ще більше гроша, ніж вони думають. Як вдурію і напишу ашгнату, то не на дрібницю.

— Льорд каже, — Сивенький звернувся до ушкалів, що буде з вами говорити аж тоді, коли зїсть, випе каву, викурить люльку і від своєї служби лочує, що й вони їли. На все те йому потрібна година.

— Се забогато; — отаман крикнув сердито. — Скажи йому, що ми не будемо панькатися з ним.

— А я тобі кажу, що то дивак і ти на него не знайдеш способу. Добре, що взагалі хоче говорити про окуп, бо у него гріш має меншу вартість, ніж у тебе смітте.

— Неазбудь, що я гість сего льорда. Він хоче, щоби й я пив з ним каву і закурив люльку. Також прикажи принести збанок води.

— Нехай буде його воля. Принесуть йому їсти з його власного запасу. Принесуть каву, лельку і воду. За годину прийду на розмову. Тільки не гадай, що дальше буду терпіти ваші химери і примхи. Нехай жаден з вас не пробує вийти з каюти. Перед дверми будуть стояти два мої хлопці з готовими до стрілу пістолями. Папір лишай увас. Отаман вийшов. На відходнім приказав сторожам Лindсая розвязати його руки. Вони зробили се і також вийшли з каюти. По хвили один ушкал приніс для Лindсая їду, та для обох каву, люльки і воду...

Коли відійшов і запер за собою двері, Сивенький вхопив полишений ушкалом папір. Зза підщеки кафтана випорпав малесенську грудочку жовтого камінчика, капнув води на ліву долоню і в тій воді розтер грудочку жовтого камінчика. Ніхтем відлупав від деревляної стіни каюти трісочку і водою став писати на папери. Насам перед на однім, потому на другім.

— Тепер бачите, — промовив до Лindсая, котрий мовчки дивися на сю роботу, — чому я аж прів, так силкуватися на часок спекатися тих ушкалів. Ушкал приніс папір на те, щоби ми понаписували листи по гроші. Я понаписував тайним письмом, що ми в руках ушкалів і по гроші пишемо примусовлені ними. Пишу щоби той котрий дістане сего листа спіймав післанця і бувшого вашого драгомана, котрий безпечно знає, хто ті ушкали і де їх знайти.

— Яким способом адресати доглупаються, що в листі окрім видимого письма, чорного на білім, є ще тайне письмо?

— Листа про мій окуп зазадресую до особи, до котрої все дорогою щось тайним письмом. Мій приятель кождого мого листа гріє над горячою бляхою. Як ви свого листа, в котрім зажадаєте видачі дуже великої суми якомусь післанцеви, заадресуєте до якої торговельної фірми в Стамбулі, то там зараз догадаються, що то окуп.

— Що ви кажете?!

— Очивидно, бо в царстві падишаха таке на двенім порядку. Впрочім, діло в тім, чи ви хочете дати окуп. Я ні. Я лиш хочу зискати на часі. Найдалі за два-три дни увільню себе і вас.

— Яким способом?

— Тепер ще не знаю. Треба ждати нагоду і використати її... Отже, хочете дати окуп?

— Мені ані снитися. Я на те інтелігент, щоби мене з розбишацьких рук, видобула Англія.

— Коли не гадаєте давати окупу, то вашого листа не адресуйте до вашого касієра.

— До когож?

— До одного з моїх приятелів в Стамбулі, котрий зараз догадається, що в листі є також тайне письмо.

— Добре, напишу до вашого приятеля. Хто він? Як звеся?

— Перший в Стамбулі лихвар, жид Мардохай Коген. Я вже спас діти від лютої смерти. Він для мене зробить всьо, що в його силах.

— Допишіть тим тайним письмом, що як спіймає ушкалів і причиниться до мого увільнення, то дістане четвертину суми призначеної на окуп. Маю гроші. Більше ніж Мардохай, хоч він найбільший лихвар в резиденції падишаха.

Сивенький дописав і каже:

— Нам треба використати кожду нагоду, щоби самим вихопитися з рук тих ушкалів. В моїх руках неабияка сила. Ви, міркую, також годні взяти на себе двох. Як одночасно оба будемо мати вільні руки і ушкали прийдуть до нас, то хоч би прийшли чотири, неожиданим наскоком подужаємо їх. Як моргну до вас, будьте готові. Я вхоплю двох за горло, ви других двох. Більше як чотири не влізе до нас. Їх є лиш пять. Один мусить лишитися при кермі.

— Ще один, бодай один повинен лишитися при вітрилах. Мене знизувало, що коли мене привели до вас, то й у вас були два. Значить чотири. За той час, коли вони, всі чотири були тут, в каюті, обслугували яхт лишився би тільки один? Їх мусить бути більше, ніж пять.

— Гм... Хиба би дехто з вашої служби пристав до них. Або й ви вже в Солуни взяли на службу ушкалів? Спільників тих, що опанували вашого яхта? В царстві падишаха всьо можливе. Тут всьо вже розбеш... Треба буде допевнитися, яку силу маємо проти себе.

(Дальше буде).